

hvad sjældent er foreneligt hermed, opnaa en betydelig højere Rente, idet denne her forhøjes fra ca. $2\frac{1}{4}$ til $3\frac{1}{4}$ pCt., hvorved ethvert Rentetab for Staten undgaas — efter den nuværende Kurs paa 3 pCt.s Statsobligationer vil der endog snarere kunne fremkomme en lille Rentegevinst. Daa Administrationens udgifter synes efter nærværende Plan at ville blive mindre end efter Flertallets Plan, om end fordelene her langt fra ville være af lignende Betydning som ved den forbedrede Pantefikterhed og den forhøjede Rente. Udeladelsen af Flertallets „Amtskommissioner“, af hvilke hver distrikt — lavt regnet — gennemsnitlig vilde kræve en aarlig Minimumsudgift af ca. 1,000 Kr., vil alene bevirke en Besparelse af ca. 20,000 Kr. Med Hensyn til de øvrige Administrationsudgifter, som Staten efter alle Planer skal afholde, har den hidse Husmandskreditforenings Direktør for Kommissionen opgivet, at de for denne Forenings Vedkommende vilde blive: 1) for den første Ordning af Laanene 1 pCt. af disses Beløb, og 2) senere aarligt $\frac{1}{15}$ pCt. Det er rimeligt, at Sogneraadene, naar de, som her, skulle ordne Laanene og føre Tilsyn med Panterne, ikke ville kunne nøjes med mindre, og der vil derfor heller ikke her kunne paaregnes nogen Besparelse, omendstønt Sogneraadene næppe behøve at gøre kontante Udlæg til teknisk eller juridisk Assistance, da Udstykningsforeningerne udføres gratis i Matrikulskontoret, og vedkommende Ministerium kunde forsyne Raadene med trykte Blanketter til Skøder og Obligationer, der kun behøvede Udfyldning med Tal og Navne. Tilbage staar endnu at betragte Forholdet til en anden Administrationsudgift, nemlig selve Ministeriets, af Hensyn til hvilken man vistnok har fundet sig hyderligere tilflyndet til at benytte Kreditforeningerne, idet man er gaaet ud fra, at dette Mellemlid i høj Grad vilde lette den ministerielle Administration, en Forsættning, som imidlertid næppe vil kunne staa for en nærmere Betragtning; thi det er dog vel givet, at hvad enten Mellemlidet mellem Staten og Laantageren er Kreditforeningerne eller Amts- og Sogneraadene, maa Ministeriet have den samme øverste Ledelse og have det samme stadige Indseende med Foranstaltningens rigtige Gennemførelse og dens fortsatte Opretholdelse; — de kommunale Raad kunne dog vistnok gøre Fordring paa den samme Tillid som den, man vil skænke private Foreninger, og der vil derfor paa dette Punkt ikke kunne forudsættes nogen Forøgelse eller Formindskelse af Udgifterne, hvad enten det ene eller det andet Mellemlid vælges. Herfra maa dog selve Pengetransaktionerne undtages, for saa vidt det ikke uden særlig Godtgørelse vil kunne paalægges Amtstuerne at udbetale Pengene til de bevilgede Laan og at modtage Indbetaling af disses Rente og Afdrag; men selv om disse Statsanstalter, der udelukkende ere bestemte til at besørge Statens Ud- og Indbetalinger, af rene Billighedshensyn skulle have et lille Honorar for forøget Arbejde, vilde det fra „Amtskommissionerne“ besparede Beløb langt fra kunne medgaa hertil.

Naar man har set, hvilke Fordele nærværende Plan fremfor Flertallets byder Staten, kunde den Antagelse ligge overmaade nær, at disse Fordele kun kunne være indvundne paa Landarbejdernes Beforsning, og det vil derfor være formaalstjenligt at søge dette Forhold lidt nærmere belyst. Som et af de væsentligste Momenter i saa Henseende maa vistnok Størrelsen af den Afgift, Landarbejderen vil have at svare, anses at være, og derfor skal denne først undersøges.

Efter den Ordning, der er foreslaaet i Flertallets Plan, vil Landarbejdernes aarlige Afgift af Ejendommen stille sig saaledes (jfr. de Planen ledsagende Bemærkninger til § 15):

Ejendommens Vurderingssum 4,000 Kr.		
$3\frac{1}{2}$ pCt. af 1,000 Kr. afdragsfrit Kreditforeningslaan	35 Kr.	„ Ø.
4 pCt. af 1,000 Kr. amortisabelt Kreditforeningslaan	40 —	„ —
$3\frac{3}{4}$ pCt. af $\frac{5}{8}$ af Statslaanet eller 1,000 Kr.	37 —	50 —
$\frac{3}{8}$ af Statslaanet eller 600 Kr. rente og afdragsfrit	„ —	„ —
	112 Kr.	50 Ø.

I foranstaaende Plan findes under Punkt 3 og 6 en lignende Beregning, i hvilken man imidlertid har troet at holde sig nærmere til Virkeligheden ved at benytte en formentlig nogenlunde rigtig Gennemsnitspris, i Stedet for den i ovenstaaende Beregning benyttede Maksimumspris, men da en virkelig Sammenligning af de Vilkaar, hver Plan byder Landarbejderen, kun vil kunne naas ved at tage den samme Vurderingssum som Grundlag, hidsettes nedenstaaende en herpaa bygget Beregning.

Efter Mindretallets foranstaaende Plan vil Landarbejderens aarlige Afgift af Ejendommen stille sig saaledes: